

Martin Janda chtěl nejprve vybudovat
depozitář děl své matky, ale pak se
rozhodl pro projekt galerie.

Nedá se do ní vstoupit jen
tak z ulice. White Gallery,
inspirovaná slavným skleněným
domem Miese van der Rohe,
je skrytá jako vánoční tajemství
v zasněžené zahradě sochaře
Martina Jandy.

Tajemství bílé galerie

TEXT: Petr VOLF – FOTO: Pavel HORÁK, Foto TITANIC

White Gallery, kterou najdete v Osíku, je bílá. Ve skutečnosti je ještě bělejší, než jsem si ji podle fotografií představoval – dojem násobí sníh, který všechno kolem poctivě zasypal. Na začátku prosince vypadá na kraji vesnice neskutečně, zřejmě ještě nepravděpodobněji než jindy. Jako by vystoupila ze snu o funkcionalistické architektuře a najednou se zhmotnila v meandru vytvořeném svěžím potokem.

Než jsme vyrazili na cestu, zatelefonoval jsem Martinu Jandovi. Právě on White Gallery nejprve začal budovat jako depozitář rozsáhlého díla své matky, malířky a grafičky Ludmily Jandové; plány se posléze rozšířily v myšlenku spojit depozitář s galerií. Rychle jsme se domluvili, že nás provede.

Martin Janda otevírá branku na zasněženou louku. Nejsme první, kdo má možnost vstoupit dovnitř. Činnost White Gallery byla zahájena v létě, vernisáže Stanislava Kolíbalu a naposledy Ludmily Jandové navštívily stovky lidí, další přicházejí o víkendech. Ještě se nešeří, ale galerie je rozsvícená a svými výrazně prosklenými stěnami vydává měkké světlo. Připomíná dárek pod stromčkem zabalený do bílého papíru, kterým jemně prosvítá tušené tajemství. Na zasněžené louce její jednoduchý pravoúhlý tvar působí přirozeně a harmonicky. Architekt Jiří Krejčík věděl, co dělá,

a dodal stavbě elegantní lehkost, jakou mívají zahradní pavilony.

„Dům směřuje na sever, aby do něj nešlo přímé jižní světlo,“ říká Martin Janda. To, že stavba zapadá do okolí hladce a samozřejmě, bylo výsledkem pečlivého zkoušení. „Osazení do krajiny jsme řešili třírozměrným modelem velikosti jedna ku pětadvaceti, který jsme umísťovali na různá místa pozemku, dokud jsme nenašli to pravé.“

Ačkoliv forma bílé stavby je moderně střídá, uvnitř panuje příjemná, až domácká atmosféra. Světlé stěny, dřevěné podlahy, v levém rohu pohodlná křesílka od Ludwiga Miese van der Rohe, která před dvaosmdesáti lety navrhl pro slavný pavilon Barcelona, podle něhož dostala jméno. Samotná galerie byla částečně inspirována slavným skleněným domem, který Mies navrhl pro chicagskou lékařku Edith Farnsworthovou v Planu v americkém státě Illinois.

White Gallery je rafinovaná budova: v podstatě se jedná o stavbu ve stavbě, krabici v krabici. Uvnitř je jakýsi bytelný sarkofág z omítnutých, ovšem nepálených cihel, který slouží jako depozitář. Je schopen pojmout osm set metrů čtverečních rámovaných obrazů. Jeho vnější stěny slouží zároveň jako plochy, které se využívají pro výstavní účely. Ale ze všeho nejdůležitější bylo vytvoření ideálních podmínek pro uchování kreseb a grafik, tedy uměleckých děl na papíru, kterých má White Gallery

»White Gallery je rafinovaná budova: v podstatě se jedná o stavbu ve stavbě, krabici v krabici.«

Majitel galerie Martin Janda dlouho hledal ideální pozici galerie v zahradě. Nakonec našel idální místo čelem k severu.

GP GIRARD-PERREGAUX

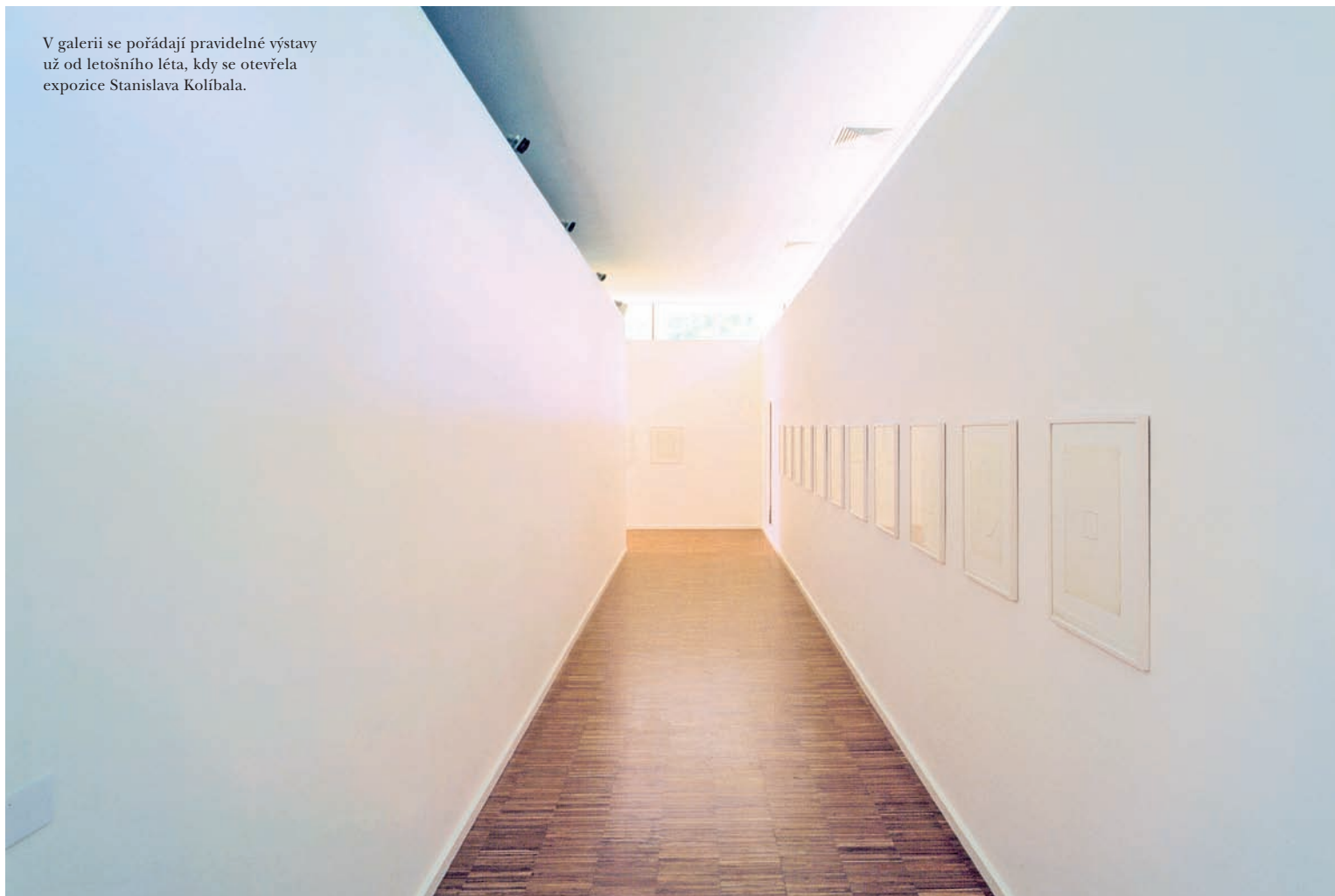

WW.TC Financial

Pouzdro z růžového zlata, safírová zadní strana pouzdra.
Automatický mechanismus Girard-Perregaux. Ukazatel času ve všech 24 časových zónách, indikátor dne a noci, otevírací doby světových burz, chronograf, datum, malá vteřinová ručka.

Girard-Perregaux Prague · Staroměstské náměstí 6 · 110 00 Praha 1
T +420 222 312 535 · prague@girard-perregaux.cz · www.girard-perregaux.cz

V galerii se pořádají pravidelné výstavy už od letošního léta, kdy se otevřela expozice Stanislava Kolíbal.

»V galerii se
vzduch čistí přes
filtry vyvinuté
v NASA. Je v ní tak
čisto, že by tam
mohli operovat.«

na čtrnáct tisíc. Nejsou to jenom práce Ludmily Jandové, ale také jejích přátel, Václava Boštíka, Bohuslava Reynka, Olbrama Zoubka nebo Vladimíra Komárka a dalších.

„Nejprve se řešila konstantní teplota a relativní vlhkost, které se v depozitářích pokaždé nejvíce sledují,“ vzpomíná Martin Janda. „Až v průběhu projektování se zjistilo, že ze všeho nejdůležitější není dosáhnout těchto ideálních hodnot, ale především se musí vyřešit způsob, jakým se těchto hodnot dosahuje. Problém spočívá v tom, že se většinou budova temperuje pomocí klimatizace a trubních systémů, které jsou schopny potřebný chlad dopravit kamkoliv. Jenže v tom je kámen úrazu. V potrubí se daří nejrůznějším mikrobům, houbám či roztočům, kteří se pohybem vzduchu dostávají k papíru a napadají ho. Aby se tyto mikroorganismy odstranily, používají se jedy, které zase

ale nejsou vůči grafikám a kresbám šetrné. Rozhodli jsme se, že nebudeme řešit následky, ale příčiny.“

Proto v sobě White Gallery nemá žádnou vzduchotechniku. Vytápí se pomocí inteligentních tepelných čerpadel třetí generace, která dokážou nejenom vytápět, ale také ochlazovat. Čerstvý vzduch se do galerie dostává pomocí větrání, které se používá v nemocnicích, kupříkladu na jednotkách intenzivní péče. Vzduch se čistí přes filtry, jež vyvinula NASA k ochraně před radioaktivními částicemi a mají skoro stoprocentní účinnost, z každých deseti tisíc částic o velikosti tří desetin mikronů propustí pouze tři částice. Janda s úsměvem poznamenává, že se v galerii podařilo vybudovat natolik účinný systém, že by se v ní mohlo klidně operovat.

Je to vskutku výjimečný počín, už se na něj byli osobně podívat odborníci-

národní 31 store
pietro filipi

Depozitář Martina Jandy je úctyhodný. Vejde se do něj osm set metrů čtverečních rámovaných obrazů.

»Na vynikající řešení White Gallery se byli podívat odborníci ze Švýcarska a Francie.«

ci ze Švýcarska nebo Francie, kteří hledají způsob, jak chránit nejenom grafiky, ale také knihy a další artefakty, jejichž základem je papír.

Janda ukazuje směrem k říčce: „Vždycky kolem páté odpoledne sem přilétají dvě volavky popelavé, aby si něco našly k večeři. Je na ně nádherný pohled.“ Bohužel se musíme vrátit do Prahy. To, co se zdá jako přednost, tentokrát vypadá jako nedostatek. Lepší by bylo se do metropole vrátit jindy a počkat na volavky. Jenže se opět dává do sněžení a hrozí, že by mohly zapadnout. V galerii se zavřely dveře. Než opustíme bílou louku, ještě se naposledy přesvědčím, že se mi to nezdálo. Budova skoro splývá s krajinou, jako by se v ní chtěla s padajícím soumrakem rozpustit. Vybavují se mi slova Ludwiga Miese van der Rohe: „Také příroda má žít svým vlastním životem. Měli bychom se vyvarovat toho, abychom ji rušili barevností našich domů a vnitřního zařízení. Naopak bychom se měli snažit o propojení přírody, domů a lidí ve vyšší jednotě.“

V autě si to zkusím srovnat v hlavě. O Osíku jsem nikdy předtím neslyšel. A popravdě, dokud v něm nevyrostla White Gallery, vlastně ani nebyl kloudný důvod, proč se o tuhle obec zajímat. Jenže nová galerie ledasco změnila. Výjimečné stavby takovou sílu mají a pak se stává, že nejedna vesnice či městečko se díky nim dostaly na kulturní mapu světa.

Fungují jako magnety, lidé jsou schopni se za nimi vydat kamkoliv. Okamžitě se mi vybaví třeba francouzský Cap Martin (kde si postavil chatu Le Corbusier), americký Mill Run (kam se jezdí za domem nad vodopádem od Franka Lloyd Wrighta) či New Canaan (Glass House architekta Philipa Johnsona), švýcarský Haldenstein (kde si postavil dům s ateliérem Peter Zumthor). Všude tam se cestuje kvůli jedinému baráku a kdo je někdy okusil, určitě potvrdí, že poutě za domy bývají nezapomenutelné. S Osíkem se to bude mít stejně a milovníci umění a architektury si jej zadají do navigace nebo zakroužkují v mapě a vyrazí na cestu.

THE CLASSIC WATCH

No other watch is engineered quite like a Rolex. The Datejust, introduced in 1945, was the first wristwatch to display the date through an aperture on the dial. Its unique magnifying Cyclops eye, added a few years later, became recognised as a Rolex design standard. Now in a larger, more distinguished 41 mm size, the Datejust II is a natural evolution of a classic. The Datejust II is presented here in Rolex signature Rolesor, a unique combination of 904L steel and 18 ct white gold.

THE DATEJUST II

CAROLLINUM

Pařížská 11
Praha 1

Tel.: 224 810 890
www.carollinum.cz

ROLEX
ROLEX.COM